

Rozhovor s pamětníkem 1989

Žena, 41 let

Co dělali vaši rodiče?

Moji rodiče oba pracovali jako učitelé.

Jaké je vaše vzdělání?

Mám středoškolské vzdělání.

V jaké oblasti žijete?

Žiji ve Středočeském kraji.

Žijete na vesnici, či ve městě?

V malém městečku.

Jaký je váš postoj k minulému režimu a komunismu jako takovému?

Veskrze negativní.

Měla jste vy nebo vaše rodina nějaký osobní střet s režimem?

Drobné problémy s režimem měla moje matka, jejíž bratr emigroval do Kanady.

Jak jste vnímala politickou situaci 70. a 80. let? Usilovala jste nějakým způsobem o změnu?

Politickou situaci v této době jsem příliš nevnímala, navštěvovala jsem základní školu a všechno, co se kolem mě dělo, jsem tenkrát považovala za normální. Nic jiného jsem neznala.

Co pro vás znamenal konec 80. let? Jak jste jej prožívala?

Konec 80. let pro mě znamenal obrovské změny. V osobním životě, a velmi jsem prožívala i změny na politické scéně.

Jak jste vnímala demonstrace v průběhu roku 1989? Co jste očekávala?

První demonstrace na začátku roku 1989 jsem sledovala s obavami, netušila jsem, jak se může situace dále vyvinout.

Kdo nebo co v té době symbolizovalo změnu?

Změnu v té době symbolizovali disidenti, kteří se najednou začali vynořovat na veřejnosti a začalo se o nich mluvit. Do té doby jsem o nich příliš neslyšela, snad jen pár zmínek na vlnách Svobodné Evropy.

Byl ve vašem blízkém okolí také někdo takový?

V mém okolí se nikdo takový nevyskytoval.

Byla ve vašem okolí zapojena do listopadové revoluce i veřejnost? Kdo byl aktivní?

Moji bývalí spolužáci – studenti vysokých škol, později i moji rodiče.

Jak byla aktivizována veřejnost v okolí?

Veškerá aktivita se projevovala na veřejných shromážděních.

Jak na to reagovaly Lidové milice, místní VB či jiné mocenské struktury?

Pamatuji se na děsivý zážitek, kdy jsem viděla několik autobusů po zuby ozbrojených příslušníků Lidových milic, jak odjíždějí do Prahy rozhánět shromáždění. Ta spousta ozbrojených uvědomělých soudruhů pitomců působila příšerně.

Jak a díky čemu se měnily vaše postoje během listopadové revoluce?

Moje postoje se příliš neměnily, protože jsem byla vychovávána v rodině, která s režimem příliš nesouhlasila. Jen v průběhu toho, jak jsem se dozvíдалa další a další informace a prožívala shromáždění v Praze, jsem začínala chápat, že se děje něco velkého, že není třeba se tolik bát zásahů „strany a vlády“.

Kdy jste pocítila, že došlo ke zlomu?

Já jsem pochopila, že došlo ke zlomu až poté, co byl Václav Havel zvolen prezidentem. Do té doby to vše pro mě byly jenom nejasné obrysy. Hlavně jsem se bála, aby se to nezhouplo zpátky.

Komu jste důvěřovala? Kdo byl garantem správného vývoje situace v Československu?

Václav Havel.

Jaký vliv měla v listopadové revoluci média? Jak jste se o změnách dozvíдалa?

O změnách jsem se dozvíдалa přímo na pražských náměstích, v té době jsem pracovala nedaleko Prahy a byla jsem tam skoro každý den.

Vnímala jste listopadovou revoluci jako pozitivní změnu?

Vnímala jsem to jako pozitivní změnu. Pozitivní myšlení všech v davu bylo totiž hmatatelné a euforie byla obrovská.

Jak se váš názor změnil po dvaceti letech? Pociťujete zklamání?

Nepociťuji žádné zklamání, hlavně nyní po volbách jsem zase spokojený občan. Jsem založením naivní optimista. Mrzí mě jenom to, že je mi o dvacet let víc.

Myslíte si, že jsou dnešní poměry spíše podobné těm předlistopadovým, nebo se od nich spíše liší?

Nic se nemůže podobat předlistopadovým poměrům. Snad jenom život v Severní Koreji.

Jak sama vzpomínáte na listopad 1989? Máte z té doby nějaký specifický zážitek či předmět?

Vzpomínám si jasně na 17. listopad večer. Byla jsem doma v městečku, a jelikož jsem bydlela u rodičů a chtěla jsem si zakouřit, vyšla jsem do zahrady a viděla jsem na obloze jasnou záři. Ten večer byla vidět polární záře, a to je jev, o němž se říká, že pokud je vidět z Čech, tak se stane něco velkého a pozitivního. Také v souvislosti s tím vzpomínáme na starou českou pověst, která praví, že v Čechách bude dobře, až bude Anežka svatořečena, což se stalo v roce 1989.

Jaký význam má listopadová revoluce ve vašem životě?

Někdy, když mě štví celý svět, si představuji, jak bych asi žila, kdyby k sametové revoluci nedošlo. Vždycky si to představuji v těch nejčernějších barvách a potom jsem ráda, že to všechno proběhlo, i když popravdě řečeno ten dav nadšených lidí tenkrát na Letné asi očekával něco jiného.